

Воровка В.П., Непша О.В.

Польова комплексна фізико-географічна практика як форма професійної підготовки вчителя географії

Комплексна польова практика з фізичної географії є невід'ємною і досить важливою складовою частиною учбового процесу. Вона є продовженням аудиторних занять – лекційним курсом, практичними та семінарськими заняттями і тісно з ними взаємозв'язана. Під час комплексної польової практики з фізичної географії проходить закріплення теоретичних знань, практичних вмінь та навиків, закріплюється вміння виявляти та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між різними процесами та явищами, компонентами природи, природою і господарською діяльністю людей, оволодіння методами польових досліджень (збирання фактичного матеріалу, його систематизація та узагальнення), які є базою для вивчення наступних фізико-географічних, економіко-географічних та методичних дисциплін.

Вказана практика з фізичної географії є заключною в системі фізико-географічних практик і тому має вкрай важливе значення як підсумкова практика з природничих дисциплін. Вона охоплює навички, які студенти отримали упродовж трьох років навчання як на теоретичних курсах, так і під час польових практик з геології, геоморфології, гідрології, метеорологія, географії ґрунтів, біогеографії та ін. у різних ландшафтно-географічних умовах. Тому й вибір місця проведення практики має дуже велике значення: Північне Приазов'я, Степовий та Гірський Крим, які формують різноманітні геологічні, стратиграфічні, рельєфні, рослинні та інші угруповання. Регіон представлений різноманітними за морфогенетичними особливостями ландшафтними комплексами різних рангів. Вони яскраво характеризують як широтну зональність, так і висотну поясність, надають уявлення про велике різноманіття природно-територіальних комплексів півдня України.

Метою практики є засвоєння методики та змісту польових ландшафтних досліджень.

Для її реалізації були поставлені перед студентами такі задачі:

- навчитися виявляти та описувати ландшафтні комплекси як по компонентно, так і в цілому;
- дослідити структуру та закономірності природної та антропогенної ландшафтно-диференціації;
- засвоїти методичні основи комплексних польових досліджень на ключових точках;
- засвоїти методи ландшафтного профілювання;
- навчитись визначати фактори і процеси природної та антропогенної динаміки;
- набути навичок комплексної камеральної обробки польового матеріалу;
- засвоїти методику проведення шкільних географічних екскурсій.

Польова практика завжди проводиться у три етапи:

Перший етап – підготовчий: ознайомлення з районом проведення практики за літературними та фондовими матеріалами, основними методами та методиками польових досліджень.

Другий етап – польових досліджень: пункти спостереження і польових досліджень обираються заздалегідь так, щоб були представлені найрізноманітні форми і типи рельєфу (морфоструктурні і морфоскульптурні). З великою кількістю .

Польова практика, що проводиться у двох різних ландшафтних зонах, дає максимальну навчально-методичну і науково-пізнавальну користь для студентів, сприяє набуттю необхідних знань, вмінь і навичок, які формують висококваліфікованого фахівця, і можуть з успіхом застосуватись як у подальшому навчанні, так і в школі.

Таким, чином комплексна польова практика з фізичної географії дозволяє підготувати фахівця з високою загальною і географічною ерудицією, який може викладати свій предмет на високому навчально- та науково-методичному рівні і зуміє сформувати у своїх учнів шанобливе ставлення до свого краю та країни.